

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 1 grudnia 2011 r.*

W sprawach połączonych C-446/09 i C-495/09

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 234 WE i art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Belgia) (C-446/09) oraz Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Zjednoczone Królestwo) (C-495/09), postanowieniami odpowiednio z dnia 4 i 26 listopada 2009 r., które wpłynęły do Trybunału w dniach 17 listopada i 2 grudnia 2009 r., w postępowaniach

Koninklijke Philips Electronics NV (C-446/09)

przeciwko

Lucheng Meijing Industrial Company Ltd,

Far East Sourcing Ltd,

Röhlig Hong Kong Ltd,

* Języki postępowania: niderlandzki i angielski.

Röhlig Belgium NV,

oraz

Nokia Corporation (C-495/09)

przeciwko

Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs,

przy udziale:

International Trademark Association,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, A. Borg Barthet, M. Ilešič (sprawozdawca),
E. Levits i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,
sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozpraw w dniu 18 listopada 2010 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Koninklijke Philips Electronics NV przez C. De Meyera oraz C. Gommers, advocaten,

- w imieniu Far East Sourcing Ltd przez A. Kegelsa, advocaat,

- w imieniu Nokia Corporation przez J. Turnera, QC, któremu pełnomocnictwa udzieliła A. Rajendra, solicitor,

- w imieniu International Trademark Association przez N. Saundersa, barrister, któremu pełnomocnictwa udzieliłi M. Harris oraz A. Carboni, solicitors,

- w imieniu rządu belgijskiego (C-446/09) przez M. Jacobs oraz J.C. Halleux, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez L. Seeborutha, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez T. de la Mare, barrister,

- w imieniu rządu czeskiego przez M. Smolka oraz K. Havlíčkovą, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu francuskiego (C-495/09) przez B. Beaupère-Manokhę, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. Albenzię (C-446/09) oraz de W. Ferrante (C-495/09), avvocati dello Stato,

- w imieniu rządu polskiego (C-495/09) przez M. Szpunara oraz przez M. Laszuk i E. Gromnicką, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu portugalskiego (C-495/09) przez L. Fernandesa oraz I. Vieirę Lopes, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu fińskiego (C-495/09) przez J. Heliskoskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Europejskiej przez W. Roelsa i B.R. Killmanna (C-446/09) oraz przez B.R. Killmanna i R. Lyalę (C-495/09) działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 3 lutego 2011 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni rozporządzenie Rady (WE) nr 3295/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. ustanawiającego środki dotyczące wprowadzania do Wspólnoty i wywozu oraz powrotnego wywozu poza Wspólnotę towarów naruszających niektóre prawa własności intelektualnej (Dz.U. L 341, s. 8), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 241/1999 z dnia 25 stycznia 1999 r. (Dz.U. L 27, s. 1), a także rozporządzenia Rady (WE) nr 1383/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. dotyczącego działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa (Dz.U. L 196, s. 7).

- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach sporu, po pierwsze, pomiędzy Koninklijke Philips Electronics NV (zwaną dalej „spółką Philips”) a Lucheng Meijing Industrial Company Ltd, z siedzibą w Wenzhou (Chiny) (zwaną dalej „Lucheng”) i Far East Sourcing Ltd, z siedzibą w Hong Kongu (Chiny) (zwaną dalej „Far East Sourcing”), a także Röhlig Hong Kong Ltd i Röhlig Belgium NV (zwanymi dalej łącznie „Röhlig”) dotyczącego wprowadzenia na obszar celny Unii Europejskiej towarów, które miałyby naruszać wzory i prawa autorskie, których właścicielem jest spółka Philips (C-446/09) oraz, po drugie, pomiędzy Nokia Corporation (zwaną dalej „spółką Nokia”) a Her Majesty’s Commissioners of Revenue and Customs (organami celnymi Zjednoczonego Królestwa, zwanymi dalej „Commissioners”) dotyczącego wprowadzenia na wskazany obszar celny towarów, które miałyby naruszać znak towarowy, którego właścicielem jest spółka Nokia (C-495/09).

Ramy prawne

Kodeks celny

- 3 Podstawowe zasady Unii w dziedzinie celnej, zawarte w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającym Wspólnotowy kodeks celny (Dz.U. L 302, s. 1) zostały uchylone i zastąpione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 450/2008 z dnia 23 kwietnia 2008 r. ustanawiającym Wspólnotowy kodeks celny (zmodernizowany kodeks celny) (Dz.U. L 145, s. 1).
- 4 Rozporządzenie nr 450/2008 weszło w życie w dniu 24 czerwca 2008 r. w odniesieniu do przepisów przyznających kompetencje w zakresie przyjmowania przepisów wykonawczych, podczas gdy pozostałe przepisy tego rozporządzenia stosuje się najwcześniej od dnia 24 czerwca 2009 r. i nie później niż od dnia 24 czerwca 2013 r. W związku z tym, uwzględniając datę wystąpienia okoliczności faktycznych w sporach przed sądami krajowymi, nadal stosuje się do nich zasady zawarte w rozporządzeniu nr 2913/92, zmienionym w odniesieniu do sprawy C-446/09 rozporządzeniem (WE) nr 2700/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 listopada 2000 r. (Dz.U. L 311, s. 17) oraz w odniesieniu do sprawy C-495/09 rozporządzeniem (WE) nr 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 kwietnia 2005 r. (Dz.U. L 117, s. 13) (zwanym dalej „kodeksem celnym”).
- 5 Artykuł 4 kodeksu celnego stanowi:

„Użyte w niniejszym kodeksie określenia oznaczają:

[...]

15) »przeznaczenie celne towaru« oznacza:

- a) objęcie towaru procedurą celną,
- b) wprowadzenie towaru do wolnego obszaru celnego lub do składu wolnocłowego,
- c) powrotny wywóz towaru poza obszar celny Wspólnoty,
- d) zniszczenie towaru,
- e) zrzeczenie się towaru na rzecz Skarbu Państwa;

16) »procedura celna« oznacza:

- a) dopuszczenie do obrotu,
- b) tranzyt,
- c) skład celny,

- d) uszlachetnianie czynne,
- e) przetwarzanie pod kontrolą celną,
- f) odprawę czasową,
- g) uszlachetnianie bierne,
- h) wywóz;

[...]

20) »zwolnienie towarów« oznacza czynność podjętą przez organy celne umożliwiającą użycie towarów w celach określonych przez procedurę celną, jaką zostały objęte;

[...]”

6 Zgodnie z art. 37 tego kodeksu:

„1. Towary wprowadzane na obszar celny Wspólnoty podlegają, od chwili ich wprowadzenia, dozorowi celnemu. [...]

2. Pozostają one pod dozorem celnym tak długo, jak jest to niezbędne do określenia ich statusu celnego, a w przypadku towarów niewspólnotowych [...] aż do zmiany ich statusu celnego bądź wprowadzenia do wolnego obszaru celnego lub składu wolnocłowego albo ich powrotnego wywozu bądź zniszczenia [...].”

7 Artykuły 48–50 kodeksu celnego mają następujące brzmienie:

„Artykuł 48

Towary niewspólnotowe przedstawione organom celnym otrzymują dopuszczalne dla nich przeznaczenie celne.

Artykuł 49

1. Jeżeli towary objęte są deklaracją skróconą, to formalności niezbędne do nadania im przeznaczenia celnego muszą zostać dokonane w następujących terminach:

- a) 45 dni od daty złożenia deklaracji skróconej – w przypadku towarów przewożonych drogą morską;
- b) 20 dni od daty złożenia deklaracji skróconej – w przypadku towarów przewożonych drogą inną niż morską;

[...]

Artykuł 50

Towary przedstawione organom celnym nabywają, z chwilą ich przedstawienia, status towarów składowanych czasowo do czasu nadania im przeznaczenia celnego. [...]”

8 Artykuł 56 zdanie pierwsze kodeksu celnego stanowi:

„Jeżeli wymagają tego zaistniałe okoliczności, organy celne mogą zarządzić zniszczenie przedstawionych im towarów”.

9 Artykuł 58 tego kodeksu stanowi:

„1. Jeżeli przepisy nie stanowią inaczej, towary [...] mogą w każdym czasie na określonych warunkach otrzymać przeznaczenie celne.

2. Przepis ust. 1 nie stanowi przeszkody dla stosowania zakazów lub ograniczeń wynikających ze względów moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia, życia osób i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony dóbr narodowych mających wartość artystyczną, historyczną lub archeologiczną albo ochrony własności przemysłowej i handlowej”.

10 Artykuł 59 ust. 1 tego kodeksu przewiduje, że „każdy towar, który ma zostać objęty procedurą celną, zostaje zgłoszony do tej procedury”.

11 Zgodnie z art. 75 kodeksu celnego:

„W celu uregulowania sytuacji towarów podejmuje się wszelkie niezbędne działania, łącznie z orzeczeniem przepadku i sprzedażą towarów, które:

a) nie mogły zostać zwolnione ze względu na to, że:

[...]

— nie przedstawiono dokumentów, od których uzależnione jest ich objęcie procedurą celną; bądź,

[...]

— są przedmiotem zakazów lub ograniczeń;

[...]”

12 Artykuł 84 ust. 1 lit. a) tego kodeksu przewiduje:

„Dla art. 85–90:

a) gdy używa się określenia »procedura zawieszająca«, odnosi się ono w przypadku towarów niewspólnotowych do następujących procedur:

— tranzytu zewnętrznego,

— składu celnego,

— uszlachetniania czynnego [...]

— przetwarzania pod kontrolą celną

i

— odprawy czasowej”

13 Artykuł 91 ust. 1 rzonego kodeksu stanowi:

„Procedura tranzytu zewnętrznego pozwala na przemieszczanie z jednego do drugiego miejsca znajdującego się na obszarze celnym Wspólnoty:

- a) towarów niewspólnotowych, niepodlegających w tym czasie należnościom celnym przywozowym i innym opłatom ani środkom polityki handlowej;

[...]”

14 Artykuł 92 tego kodeksu ma następujące brzmienie:

„1. Procedura tranzytu zewnętrznego zostaje zakończona, a obowiązki zobowiązanego spełnione, gdy towary objęte tą procedurą i właściwe dokumenty zostaną przedstawione, zgodnie z przepisami tej procedury, w urzędzie celnym przeznaczenia.

2. Organy celne zamykają procedurę tranzytu zewnętrznego, jeżeli są w stanie stwierdzić, na podstawie porównania danych dostępnych w urzędzie wyjścia i danych dostępnych w urzędzie przeznaczenia, że procedura została w prawidłowy sposób zakończona”.

15 Artykuł 98 ust. 1 kodeksu celnego stanowi:

„Procedura składu celnego pozwala na składowanie w składzie celnym:

a) towarów niewspólnotowych, które w czasie tego składowania nie podlegają należnościami celnym przywozowym ani środkom polityki handlowej;

[...]”

Rozporządzenia nr 3295/94 i nr 1383/2003

16 Rozporządzenie nr 3295/94 zostało uchylone z dniem 1 lipca 2004 r. rozporządzeniem nr 1383/2003. Z uwagi na datę zajścia okoliczności faktycznych spór w sprawie C-446/09 podlega przepisom rozporządzenia nr 3295/94, zmienionego rozporządzeniem nr 241/1999. Natomiast spór przed sądem krajowym w sprawie C-495/09 podlega przepisom rozporządzenia nr 1383/2003.

17 Motyw drugi rozporządzenia nr 3295/94 stanowił:

„obróć towarami podrabianymi lub pirackimi powoduje znaczny uszczerbek przestrzegającym prawa producentom i podmiotom gospodarczym oraz posiadaczom prawa autorskiego lub praw pokrewnych, a także wprowadza w błąd konsumentów; w miarę możliwości należy zapobiegać wprowadzaniu na rynek takich towarów i należy w tej sprawie podjąć środki, aby skutecznie przeciwdziałać takiemu bezprawnemu działaniu, nie ograniczając wolności handlu prowadzonego zgodnie z prawem; [...]”

18 Motywy 2 i 3 rozporządzenia nr 1383/2003 mają następujące brzmienie:

„(2) Obrót towarami [...] naruszającymi prawa własności intelektualnej, wyrządza znaczną szkodę [...] posiadaczom prawa, jak również wprowadza w błąd i w niektórych przypadkach stanowi zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów. Należy zapobiec, w największym możliwym zakresie, wprowadzaniu takich towarów na rynek oraz podjąć działania [...], nie ograniczając przy tym wolności handlu zgodnego z prawem. [...]

(3) W przypadku gdy towary podrabiane, towary pirackie i, bardziej ogólnie, towary naruszające prawo własności intelektualnej powstały w państwach trzecich lub są z nich sprowadzane, należy zakazać ich wprowadzenia na obszar celny Wspólnoty, włącznie z ich przeładunkiem, dopuszczeniem do swobodnego obrotu we Wspólnocie, objęciem procedurą zawieszającą i umieszczeniem w strefie wolnocłowej lub składzie, oraz ustanowić procedurę umożliwiającą organom celnym jak najbardziej rygorystyczne przestrzeganie tego zakazu”.

19 Artykuł 1 rozporządzenia nr 1383/2003 stanowi:

„1. Niniejsze rozporządzenie określa warunki działań podejmowanych przez organy celne, gdy istnieje podejrzenie, że towary naruszają prawo własności intelektualnej w następujących sytuacjach:

a) gdy są zgłoszone o dopuszczenie do swobodnego obrotu, wywozu lub powrotnego wywozu [...]

- b) gdy zostały znalezione w czasie kontroli towarów wprowadzanych na obszar celny Wspólnoty lub go opuszczających zgodnie z art. 37 i 183 [kodeksu celnego], gdy są objęte procedurą zawieszającą w rozumieniu art. 84 ust. 1 lit. a) wspomnianego [kodeksu], gdy są w trakcie procesu powrotnego podlegającego powiadomieniu [...] lub umieszczone w wolnym obszarze celnym lub wolnym składzie celnym [...]

2. Niniejsze rozporządzenie ustala również środki, które mają być podjęte przez właściwe organy, gdy towary określone w ust. 1 zostaną uznane za naruszające prawa własności intelektualnej”.

²⁰ Artykuł 1 ust. 1 rozporządzenia nr 3295/94, w brzmieniu nadanym rozporządzeniem nr 241/1999 (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 3295/94”), znajdującym zastosowanie do sporu przed sądem krajowym w sprawie C-446/09, ma analogiczną treść jak art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003.

²¹ Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003 „towary naruszające prawo własności intelektualnej” oznaczają:

„a) »towary podrobione«, a mianowicie:

- i) towary, [...] oznaczone bez zezwolenia znakiem towarowym, który jest identyczny ze znakiem towarowym ważnie zarejestrowanym, odnoszącym się do towarów tego samego rodzaju, lub których istotnych aspektów nie można odróżnić od takiego znaku towarowego i które w związku z tym naruszają prawa posiadacza danego znaku towarowego zgodnie z prawem wspólnotowym, jak przewidziano w rozporządzeniu Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego [(Dz.U. 1994, L 11, s. 1)]

lub prawa państwa członkowskiego, w którym złożono wniosek o podjęcie działań przez organy celne;

[...]

- b) »towary pirackie« oznaczają towary, które są kopią lub zawierają kopie wykonane bez zgody posiadacza prawa autorskiego lub praw pokrewnych lub posiadacza prawa do wzoru [...], w przypadku gdy wytwarzanie takich kopii stanowiłoby naruszenie tego prawa na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych [(Dz.U. 2002, L 3, s. 1)] lub prawem państwa członkowskiego, w którym złożono wniosek o podjęcie działań przez organy celne;

- c) towary, które w państwie członkowskim, w którym złożono wniosek o podjęcie działania przez organy celne, naruszają:
 - i) patent na mocy prawa tego państwa członkowskiego;

 - ii) dodatkowe świadectwo ochronne [...]

 - iii) krajowy system ochrony odmian roślin [...]

iv) nazwę pochodzenia lub oznaczenia geograficzne [...]

v) nazwy geograficzne [...].”

22 Artykuł 1 ust. 2 rozporządzenia nr 3295/94 miał analogiczną treść jak art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003.

23 Artykuł 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003 stanowi:

„W każdym państwie członkowskim posiadacz prawa może składać wniosek na piśmie do właściwych służb celnych o podjęcie działania przez organy celne wtedy, gdy towary znajdują się w jednej z sytuacji określonych w art. 1 ust. 1 (wniosek o podjęcie działania)”.

24 Zgodnie z art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia:

„W przypadku gdy organy celne, w trakcie działania w jednej z sytuacji określonych w art. 1 ust. 1, a przed złożeniem wniosku przez posiadacza prawa lub przed jego uwzględnieniem, mają wystarczające powody by podejrzewać, iż towary naruszają prawo własności intelektualnej, mogą zawiesić dopuszczenie [zwolnienie] towarów lub zatrzymać je [...], aby umożliwić posiadaczowi prawa złożenie wniosku o podjęcie działań zgodnie z art. 5”.

25 Artykuł 3 ust. 1 i art. 4 rozporządzenia nr 3295/94 miały analogiczną treść jak odpowiednio art. 5 ust. 1 i art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003.

- 26 Artykuły 9 i 10 rozporządzenia nr 1383/2003, zawarte w rozdziale III tego rozporządzenia, zatytułowanym „Zasady regulujące podjęcie działania przez organy celne i [organ] właściw[y] do podejmowania decyzji”, stanowią:

„Artykuł 9

1. W przypadku gdy urząd celny, któremu decyzja uwzględniająca wniosek została przekazana przez posiadacza prawa [...] stwierdzi, w miarę potrzeby po konsultacji z wnioskodawcą, że towary znajdujące się w jednej z sytuacji określonych w art. 1 ust. 1 są podejrzane o naruszenie prawa własności intelektualnej objętego tą decyzją, zawiesza dopuszczenie [zwolnienie] towarów lub zatrzymuje te towary.

[...]

3. W celu ustalenia czy prawo własności intelektualnej zostało naruszone [...] urząd celny lub służba celna, która rozpatrywała wniosek, informuje posiadacza prawa, na jego prośbę i jeżeli są one znane, dane dotyczące odbiorcy, nadawcy, zgłaszającego lub posiadacza towarów [...].

[...]

Artykuł 10

Prawo obowiązujące w państwie członkowskim, na terytorium którego towary znajdują się w jednej z sytuacji określonych w art. 1 ust. 1, stosuje się w celu zdecydowania, czy prawo własności intelektualnej zostało naruszone na mocy prawa krajowego.

[...]”

²⁷ Artykuł 6 rozporządzenia nr 3295/94 w analogiczny sposób stanowił:

„1. W przypadku gdy urząd celny, do którego [...] przekazano decyzję o przyjęciu wniosku posiadacza prawa, nabierze pewności, po konsultacji ze składającym wniosek w miarę potrzeb, że towary, które znalazły się w jednej z sytuacji, określonych w art. 1 ust. 1 lit. a), odpowiadają opisowi towarów określonych w art. 1 ust. 2 lit. a), zawartych w tej decyzji, może on zawiesić zwolnienie towarów lub je zatrzymać.

[...] urząd celny lub służba celna rozpatrująca wniosek powiadamia posiadacza prawa, na jego wniosek, o nazwisku i adresie zgłaszającego oraz – jeśli jest znany – odbiorcy, aby umożliwić posiadaczowi prawa zwrócenie się do właściwych władz o podjęcie merytorycznej decyzji. [...]

[...]

2. Prawo obowiązujące w państwach członkowskich, na których terytorium towary znalazły się w jednej z sytuacji, określonych w art. 1 ust. 1 lit. a) stosuje się do:

- a) wniosku do władzy właściwej do podjęcia merytorycznej decyzji i bezpośredniego powiadomienia służby celnej lub urzędu celnego określonych w ust. 1 tego wniosku [...]

- b) dążenia do podjęcia decyzji przez tę władzę. W przypadku braku odpowiednich pod tym względem reguł wspólnotowych, kryteria stosowane [w] dążeniu do podjęcia decyzji są takie same jak kryteria stosowane do ustalenia, czy towary wyprodukowane w danym państwie członkowskim naruszają prawa posiadacza. [...].”

28 Artykuł 16 rozporządzenia nr 1383/2003 stanowi:

„Towary uznane za naruszające prawo własności intelektualnej z chwilą zakończenia procedury przewidzianej w art. 9 nie mogą być:

- wprowadzane na obszar celny Wspólnoty,

- dopuszczone do swobodnego obrotu,

- wycofane z obszaru celnego Wspólnoty,

Przepisy międzynarodowe

- 31 Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (zwane dalej „porozumieniem TRIPS”), stanowiące załącznik 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), podpisanego w Marakeszu w dniu 15 kwietnia 1994 r. i zatwierdzonego decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej, w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji, porozumień będących wynikiem negocjacji wielostronnych w ramach Rundy Urugwajskiej (1986–1994) (Dz.U. L 336, s. 1), w art. 69 stanowi:

„Członkowie zgadzają się współpracować ze sobą w celu wyeliminowania międzynarodowego handlu towarami, które naruszają prawa własności intelektualnej. W tym celu utworzą oni i zgłoszą, w drodze notyfikacji, punkty kontaktowe w swoich krajowych organach administracji i będą gotowi dokonywać wymiany informacji o handlu towarami stanowiącymi naruszenie. Członkowie będą w szczególności popierać wymianę informacji i współpracę pomiędzy władzami celnymi w związku z handlem towarami oznaczonymi podrabianym znakiem towarowym oraz pirackimi towarami chronionymi prawem autorskim”.

Postępowania przed sądami krajowymi i pytania prejudycjalne*Sprawa C-446/09*

- 32 W dniu 7 listopada 2002 r., w porcie w Antwerpii (Belgia), belgijskie organy celne przeprowadziły kontrolę ładunku elektrycznych maszynek do golenia pochodzących z Chin i przypominających wzory maszynek do golenia opracowanych przez spółkę Philips. Ponieważ wzory te były chronione na mocy rejestracji przyznających spółce

Philips prawo wyłączne w wielu państwach, w tym również w Królestwie Belgii, rzeczono organy powzięły podejrzenie, że kontrolowane produkty stanowią towary pirackie. Organy te zawiesiły zatem zwolnienie towarów zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 3295/94.

- 33 W dniu 12 listopada 2002 r. spółka Philips zgodnie z art. 3 tego rozporządzenia złożyła wniosek o podjęcie działań.
- 34 W następstwie tego wniosku, który został uwzględniony w dniu 13 listopada 2002 r. belgijskie organy celne przekazały spółce Philips część informacji, w tym zdjęcie rzeczonych maszynek do golenia i tożsamość przedsiębiorstw produkujących i wprowadzających te maszynki do obrotu, do których należały: Lucheng, będąca producentem, Far East Sourcing, będąca transporterem, a także Röhlig, zajmująca się spedycją.
- 35 W dniu 9 grudnia 2002 r. rzeczono organy dokonały zajęcia towarów w rozumieniu art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 3295/94.
- 36 W dniu 11 grudnia 2002 r. spółka Philips wszczęła postępowanie przeciwko Lucheng, Far East Sourcing i Röhlig przed rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (sądem pierwszej instancji w Antwerpii) w celu w szczególności uzyskania orzeczenia, iż przedsiębiorstwa te naruszyły prawo wyłączne wynikające ze wzorów maszynek do golenia spółki Philips, a także niektóre prawa autorskie tej spółki. Ponadto spółka ta zażądała, po pierwsze, zasądzenia na jej rzecz odszkodowania od wymienionych spółek oraz, po drugie, zniszczenia zajętych towarów.

- 37 Przed rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen ustalono zostało, że wskazane towary były początkowo przedmiotem przywózowej deklaracji skróconej nadającej im status towarów składowanych czasowo, a w dniu 29 stycznia 2003 r. przedmiotem zgłoszenia celnego dokonanego przez Röhlig, w którym spółka ta wobec niepewności co do przeznaczenia tych towarów wniosła o objęcie ich procedurą składu celnego.
- 38 Spółka Philips twierdzi przed tym sądem, że w celu ustalenia, czy doszło do naruszenia powołanych praw własności intelektualnej należy przyjąć fikcję, zgodnie z którą towary takie jak będące przedmiotem postępowania, znajdujące się w składzie celnym na terytorium Królestwa Belgii i zajęte tam przez belgijskie organy celne, zostały wytworzone w tym państwie członkowskim. Na poparcie tego stanowiska spółka Philips powołuje się na art. 6 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 3295/94.
- 39 Natomiast Far East Sourcing, jedyna pozwana, która stawiała się przed rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen podnosi przed tym sądem, że towary nie mogą być zajęte, a następnie uznane za towary naruszające prawo własności intelektualnej w braku jakiegokolwiek dowodu, że zostaną wprowadzone do obrotu w Unii.
- 40 W tych okolicznościach rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytanie prejudycjalne:

„Czy art. 6 ust. 2 lit. b) [rozporządzenia nr 3295/94] ustanawia ujednoliczoną zasadę prawa wspólnotowego, która obowiązuje sąd państwa członkowskiego, do którego [...] zwraca się właściciel prawa autorskiego, w taki sposób, iż sąd ten nie może uwzględnić w swym wyroku tego, że towary zostały poddane procedurze odprawy czasowej, lub też ich tranzytowego statusu, i powinien zastosować fikcję polegającą

na tym, że towary te zostały wyprodukowane w danym państwie członkowskim, rozstrzygając następnie, stosując przepisy tego państwa członkowskiego, czy towary te naruszają mające zastosowanie prawo własności intelektualnej?”

Sprawa C-495/09

- ⁴¹ W lipcu 2008 r. w porcie lotniczym Heathrow w Londynie (Zjednoczone Królestwo) Commissioners skontrolowały przesyłkę obejmującą telefony komórkowe i akcesoria do nich pochodzące z Hong Kongu (Chiny), których państwem przeznaczeniem była Kolumbia. Towary te posiadały oznaczenie identyczne ze wspólnotowym znakiem towarowym, którego właścicielem jest spółka Nokia.
- ⁴² Podejrzewając, że były to produkty będące imitacją, Commissioners w dniu 30 lipca 2008 r. przekazały spółce Nokia próbki. Po ich zbadaniu Nokia poinformowała Commissioners, że w istocie jest to imitacja i zwróciła się do tych organów z pytaniem, czy zamierzały one przystąpić do zajęcia wskazanej przesyłki na podstawie rozporządzenia nr 1383/2003.
- ⁴³ W dniu 6 sierpnia 2008 r. Commissioners udzieliły spółce Nokia odpowiedzi, że z uwagi na fakt, iż państwem przeznaczenia przesyłki jest Kolumbia i wobec braku dowodu, że przesyłka ta ma zostać skierowana na rynek Unii, nie można uznać, iż są to „towary podrobione” w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. a) pkt i) rozporządzenia nr 1383/2003. Przesyłka nie mogła zdaniem tych organów zostać zajęta.

- 44 W dniu 20 sierpnia 2008 r. spółka Nokia złożyła, na podstawie art. 9 ust. 3 rozporządzenia nr 1383/2003, wniosek o udostępnienie nazwisk i adresów nadawcy i odbiorcy oraz wszystkich dokumentów dotyczących spornych towarów. Commissioners przekazały informacje będące w ich posiadaniu, lecz po zbadaniu ich spółka Nokia nie była w stanie zidentyfikować nadawcy i odbiorcy tych towarów oraz uznała, że poczynili oni starania celem ukrycia ich tożsamości.
- 45 W dniu 24 września 2008 r. spółka Nokia przekazała Commissioners pismo, informując te organy o swym zamiarze wniesienia skargi na decyzję o odmowie zajęcia rzeczonych przesyłki. W dniu 10 października 2008 r. Commissioners udzieliły odpowiedzi, że zgodnie z praktyką przyjętą przez nie w następstwie wyroku Trybunału z dnia 9 listopada 2006 r. w sprawie C-281/05 Montex Holdings, Zb.Orz. s. I-10881, towary, co do których istnieje podejrzenie, że naruszają prawa własności intelektualnej nie powinny być zajęte w przypadku takim jak niniejszy, jeżeli nie zostanie wykazane, że dane towary zostaną prawdopodobnie skierowane na rynek Unii.
- 46 W dniu 31 października 2008 r. spółka Nokia wniosła do High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division skargę przeciwko Commissioners, która została oddalona przez ten sąd wyrokiem z dnia 29 lipca 2009 r. Spółka Nokia wniosła odwołanie od tego wyroku do sądu krajowego.
- 47 Sąd krajowy stwierdza, po pierwsze, że rzeczone telefony stanowią imitację produktów oznaczonych znakiem towarowym, którego właścicielem jest Nokia oraz, po drugie, że nie istnieje żadna poszlaka przemawiająca za tym, że te towary zostaną wprowadzone do obrotu w Unii. Uwzględniając skargę wniesioną w podobnych okolicznościach przez spółkę Philips do rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, a także rozbieżności w wykładni przyjętej w orzecznictwie państw członkowskich,

Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy towary niewspólnotowe oznaczone wspólnotowym znakiem towarowym, które podlegają dozorowi celnemu w państwie członkowskim i są przewożone tranzytem z państwa trzeciego do innego państwa trzeciego, mogą stanowić »towary podrobione« w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1383/2003, jeśli brakuje dowodu na to, że towary te zostaną wprowadzone do obrotu na terenie Wspólnoty Europejskiej zgodnie z procedurą celną albo w drodze nielegalnego przekierowania?».

- 48 Postanowieniem prezesa pierwszej izby Trybunału z dnia 11 stycznia 2011 r. sprawy C-446/09 i C-495/09 zostały połączone do celów przedstawienia opinii i wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 49 W swych pytaniach prejudycjalnych, które należy rozpatrzyć łącznie, sądy krajowe dążą zasadniczo do ustalenia czy towary pochodzące z państwa trzeciego i stanowiące imitację produktu chronionego w Unii prawem do znaku towarowego lub kopię produktu chronionego w Unii prawem autorskim, prawem pokrewnym lub wzorem mogą być uznane za „towary podrobione” lub „towary pirackie” w rozumieniu rozporządzenia nr 1383/2003, oraz przed wejściem w życie tego rozporządzenia, w rozumieniu rozporządzenia nr 3295/94, wyłącznie z uwagi na fakt, że zostały wprowadzone na obszar celny Unii, ale nie zostały na nim dopuszczone do swobodnego obrotu.

- 50 Zgodnie z definicją pojęć „towary podrobione” i „towary pirackie”, zawartą w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 3295/94 i art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003, pojęcia te dotyczą naruszeń znaku towarowego, prawa autorskiego lub praw pokrewnych bądź też wzoru znajdujących zastosowanie na mocy przepisów Unii lub na mocy prawa krajowego państwa członkowskiego, w którym zwrócono się do organów celnych o podjęcie działań. Wynika stąd, że chodzi wyłącznie o naruszenia praw własności intelektualnej, które przyznane są w prawie Unii i prawie krajowym państw członkowskich.
- 51 W postępowaniach przed sądami krajowymi nie ulega wątpliwości, że maszynki do golenia zajęte w porcie w Antwerpii mogłyby, stosownie do okoliczności, zostać uznane za „towary pirackie” w rozumieniu rozporządzenia nr 3295/94, gdyby zostały wprowadzone do obrotu w Belgii lub w innym państwie członkowskim, gdzie przysługują spółce Philips prawa autorskie i gdzie korzysta ona z ochrony wzorów, na które się powołuje. Nie ulega również wątpliwości, że telefony komórkowe skontrolowane w porcie lotniczym Heathrow w Londynie naruszały wspólnotowy znak towarowy, na który powoływała się spółka Nokia i stanowiłyby zatem „towary podrobione” w rozumieniu rozporządzenia nr 1383/2003, gdyby zostały wprowadzone do obrotu w Unii. Natomiast strony w postępowaniach przed sądami krajowymi, a także państwa członkowskie, które przedstawiły uwagi Trybunałowi, jak i Komisja Europejska nie zgadzają się w kwestii tego, czy wskazane towary mogą naruszać rzeczne prawa własności intelektualnej z uwagi wyłącznie na fakt, że na obszarze celnym Unii były one przedmiotem zgłoszenia, w której wniesiono o zastosowanie jednej z procedur zawieszających, wymienionych w art. 84 kodeksu celnego, to jest w sprawie C-446/09 procedury składu celnego, a w sprawie C-495/09 procedury tranzytu zewnętrznego.
- 52 Powołując się w szczególności na ryzyko nielegalnego skierowania do konsumentów w Unii towarów zgłoszonych w ramach procedury zawieszającej, a także zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa jakie stanowią często produkty będące imitacją i kopią, spółki Philips i Nokia, rządy belgijski, francuski, włoski, polski, portugalski i fiński, a także International Trademark Association, twierdzą, iż produkty będące imitacją i kopią, ujawnione na etapie składu lub tranzytu w państwie członkowskim powinny zostać zajęte i w razie potrzeby wycofane z obrotu, bez konieczności posiadania dowodów sugerujących lub potwierdzających, że te towary są lub będą wprowadzone

do obrotu w Unii. Ponieważ takie środki dowodowe są, co do zasady, trudne do uzyskania, konieczność ich przedstawienia pozbawia skuteczności rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003.

- 53 W celu skutecznego stosowania rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003 spółka Philips i rząd belgijski proponują przyjąć fikcję, zgodnie z którą towary zgłoszone w ramach składu lub tranzytu i będące przedmiotem wniosku o podjęcie działań w rozumieniu tych rozporządzeń zostały wytworzone w państwie członkowskim, w którym wniosek ten został złożony, mimo że nie ulega wątpliwości, iż wytworzenie ich miało miejsce w państwie trzecim (fikcja wytworzenia).
- 54 Far East Sourcing, rządy Zjednoczonego Królestwa i czeski, a także Komisja, uznając problemy związane z międzynarodowym handlem produktami stanowiącymi imitację i kopię, uważają, że nie można uznać towarów za „towary podrobione” ani „towary pirackie” w rozumieniu tych rozporządzeń, jeżeli nie istnieje żadna poszlaka pozwalająca przyjąć, że dane produkty zostaną wprowadzone do obrotu w Unii. Odmienna wykładnia w nieuzasadniony sposób rozszerzałaby terytorialny zakres praw własności intelektualnej przyznanych w prawie Unii, a także w prawie krajowym państw członkowskich i prowadziłaby w wielu przypadkach do utrudniania zgodnych z prawem transakcji międzynarodowego handlu produktami będącymi w Unii przedmiotem tranzytu.

W przedmiocie tymczasowego zajęcia towarów objętych zawieszającą procedurą celną

- 55 Jak wynika z art. 91, 92 i 98 kodeksu celnego procedury tranzytu i składu celnego obejmują, odpowiednio, przepływ towarów między urzędami celnymi oraz

magazynowanie towarów w składzie pod nadzorem celnym. W oczywisty sposób działania te jako takie nie mogą być postrzegane jako wprowadzenie towarów do obrotu w Unii (zob. w odniesieniu do operacji tranzytu wewnątrzspółnotowego wyrok z dnia 23 października 2003 r. w sprawie C-115/02 Rioglass i Transremar, Rec. s. I-12705, pkt 27, a także ww. wyrok w sprawie Montex Holdings, pkt 19).

- 56 Trybunał wielokrotnie wywnioskował z tego faktu, że towary objęte celną procedurą zawieszającą nie mogą wyłącznie z uwagi na takie ich objęcie naruszać praw własności intelektualnej znajdujących zastosowanie w Unii (zob. w szczególności w odniesieniu do praw w zakresie wzorów wyrok z dnia 26 września 2000 r. w sprawie C-23/99 Komisja przeciwko Francji, Rec. s. I-7653, pkt 42 i 43, a także co się tyczy praw wynikających ze znaku towarowego ww. wyrok w sprawie Rioglass i Transremar, pkt 27; wyrok z dnia 18 października 2005 r. w sprawie C-405/03 Class International, Zb.Orz. s. I-8735, pkt 47, a także ww. wyrok w sprawie Montex Holdings, pkt 21).
- 57 Natomiast może dojść do naruszenia wskazanych praw, jeżeli w czasie objęcia ich procedurą zawieszającą na obszarze celnym Unii, a nawet przed ich wjazdem na ten obszar, towary pochodzące z państw trzecich są przedmiotem czynności handlowej skierowanej do konsumentów w Unii, takiej jak sprzedaż, oferta sprzedaży lub reklama (zob. ww. wyrok w sprawie Class International, pkt 61, a także wyrok z dnia 12 lipca 2011 r. w sprawie C-324/09 L'Oréal i in., Zb.Orz. s. I-6011, pkt 67).
- 58 Z uwagi na stwierdzone już przez Trybunał (wyrok z dnia 6 kwietnia 2000 r. w sprawie C-383/98 Polo/Lauren, Rec. s. I-2519, pkt 34) wystąpienie ryzyka nielegalnego skierowania do konsumentów w Unii towarów składowanych na jej obszarze celnym lub będących na tym obszarze przedmiotem tranzytu, należy zauważyć, że oprócz czynności handlowej skierowanej od razu do tych konsumentów, inne okoliczności mogą również prowadzić do tymczasowego zajęcia przez organy celne państw członkowskich towarów stanowiących imitację i kopię, zgłoszonych w ramach procedury zawieszającej.

- 59 Jak podkreśliły rządy francuski, włoski i polski, złożenie wniosku o objęcie towarów pochodzących z państw trzecich procedurą zawieszającą często następuje, w sytuacji gdy przeznaczenie towarów jest nieznanne lub zgłoszenie tego przeznaczenia nie jest w pełni wiarygodne. Z uwagi ponadto na niejawny charakter działalności prowadzonej przez przemytników towarów będących imitacją i kopią, zajęcie przez organy celne towarów, co do których organy te stwierdziły, że stanowią one imitacje i kopie nie może – bez osłabienia skuteczności rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003 – być uzależnione od przedstawienia dowodu, że towary te były już sprzedane konsumentom unijnym lub były one przedmiotem oferty sprzedaży lub reklamy skierowanej do tych konsumentów.
- 60 Wręcz przeciwnie, organ celny, który stwierdził, że w składzie lub tranzycie znajdują się towary stanowiące imitację lub kopię produktu chronionego w Unii prawem własności intelektualnej, może w uzasadniony sposób podjąć działania, jeżeli posiada poszlaki, zgodnie z którymi podmiot lub podmioty biorące udział w wytwarzaniu, spedycji lub dystrybucji towarów, mimo iż nie przystąpiły jeszcze do skierowania tych towarów do konsumentów w Unii, zamierzają właśnie to zrobić lub ukrywają swoje zamiary handlowe.
- 61 Jeżeli chodzi o poszlaki, którymi powinien dysponować wskazany organ, aby przystąpić do zawieszenia zwolnienia lub zajęcia towarów w rozumieniu art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 3295/94 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003, wystarczy, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 96 i 97 oraz w pkt 110 i 111 swojej opinii, aby istniały elementy mogące spowodować powstanie podejrzenia. Do takich elementów mogą w szczególności należeć: fakt, że nie zostało zgłoszone przeznaczenie towarów, podczas gdy zawieszająca procedura celna, o zastosowanie której wniesiono, wymaga takiego zgłoszenia; brak szczegółowych lub wiarygodnych informacji co do tożsamości lub adresu producenta lub nadawcy towarów; brak współpracy z organami celnymi lub też ujawnienie dokumentów lub korespondencji dotyczących danych towarów, z których wynika, że możliwe jest ich skierowanie do konsumentów w Unii.

- 62 Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 106 swojej opinii takie podejrzenie musi w każdym razie wynikać z okoliczności danego przypadku. Jeżeli wskazane podejrzenie i mogące z niego wynikać działanie mogłyby opierać się wyłącznie na abstrakcyjnym uznaniu, że teoretycznie nie można wykluczyć nielegalnego skierowania do konsumentów w Unii, możliwe stałoby się zajęcie każdego towaru objętego procedurą tranzytu zewnętrznego lub składu celnego bez żadnej konkretnej poszlaki świadczącej o niezgodności z prawem. Taka sytuacja mogłaby spowodować, że działania organów celnych państw członkowskich byłyby przypadkowe i nieproporcjonalne.
- 63 Należy uznać w tym względzie, że towary będące imitacją i kopią, pochodzące z państwa trzeciego i przewożone do innego państwa trzeciego, mogą być zgodne z przepisami w dziedzinie własności intelektualnej obowiązującymi w tych dwóch państwach. Z uwagi na ogólny cel wspólnej polityki handlowej, o którym mowa w art. 131 WE i art. 206 TFU, jakim jest harmonijny rozwój handlu światowego poprzez stopniowe zniesienie ograniczeń w handlu międzynarodowym, istotne jest, aby towary te mogły być przedmiotem tranzytu przez terytorium Unii z jednego do drugiego państwa trzeciego, bez przeszkód w postaci nawet tylko tymczasowego zajęcia przez organy celne państw członkowskich. Tymczasem taka przeszkoda powstałaby, gdyby wykładni rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003 dokonano w ten sposób, że możliwe jest zajęcie towarów objętych tranzytem bez jakiegokolwiek poszlaki pozwalającej na powstanie przypuszczenia, że mogą one być nielegalnie skierowane do konsumentów w Unii.
- 64 Wniosek ten znajduje ponadto potwierdzenie w motywie 2 tych rozporządzeń, który stanowi, że cel prawodawcy Unii ogranicza się do „zapobiegania wprowadzaniu na rynek” towarów naruszających prawa własności intelektualnej i przyjęciu w tym celu skutecznych środków, „nie ograniczając wolności handlu prowadzonego zgodnie z prawem”.
- 65 Co się tyczy wreszcie towarów, co do których nie istnieje żadna poszlaka w rozumieniu pkt 61 niniejszego wyroku, lecz co do których istnieją podejrzenia naruszenia prawa własności intelektualnej w zakładanym docelowym państwie trzecim, należy

zauważyć, że organy celne państw członkowskich, w których towary te objęte są tranzytem zewnętrznym mogą współpracować, na mocy art. 69 porozumienia TRIPS, z organami celnymi rzeczonoego państwa trzeciego w celu usunięcia, stosownie do okoliczności, towarów z obrotu międzynarodowego.

- ⁶⁶ W świetle powyższych uwag w celu dokonania oceny, czy odmowa przedstawiona spółce Nokia ze strony Commissioners jest zgodna z art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003, Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) powinien zbadać, czy organy te dysponowały poszlakami pozwalającymi na powstanie podejrzenia w rozumieniu tego przepisu, które w rezultacie zobowiązywały je na mocy tego rozporządzenia do zawieszenia zwolnienia lub zajęcia towarów w celu ich unieruchomienia, w oczekiwaniu na decyzję właściwego organu rozstrzygającego co do istoty. Okoliczności faktyczne, na które powołała się spółka Nokia w postanowieniu odsyłającym, dotyczące w szczególności niemożności ustalenia tożsamości nadawców omawianych towarów mają, w przypadku ich potwierdzenia, w tym względzie znaczenie.

W przedmiocie decyzji merytorycznej w następstwie tymczasowego zajęcia towarów objętych zawieszającą procedurą celną

- ⁶⁷ W odróżnieniu od Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division), który ma rozstrzygnąć spór pomiędzy spółką Nokia i Commissioners dotyczący odmowy ze strony tych organów dokonania zajęcia towarów, rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen w sprawie wniesionej przez spółkę Philips ma ustalić, czy zgodnie z art. 6 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 3295/94 – obecnie art. 10 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1383/2003 – towary zajęte już przez organy celne na mocy ust. 1 wskazanego art. 6 rzeczywiście naruszają powołane prawa własności intelektualnej.

- 68 Tymczasem w przeciwieństwie do decyzji organu celnego o tymczasowym zatrzymaniu towarów poprzez dokonanie ich zajęcia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 3295/94 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia nr 1383/2003, decyzja merytoryczna w rozumieniu art. 6 ust. 2 lit. b) rozporządzenia nr 3295/94 i art. 10 akapit pierwszy rozporządzenia nr 1383/2003 nie może być podjęta na podstawie podejrzenia, lecz powinna być poprzedzona badaniem kwestii, czy istnieje dowód naruszenia powołanego prawa.
- 69 Należy uznać w tym względzie, że w przypadku gdy organ sądowy lub inny organ, właściwy w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty, stwierdza naruszenie powołanego prawa własności intelektualnej, zniszczenie lub zrzeczenie się danych towarów stanowią jedyne przeznaczenie celne jakie towarom tym można nadać. Wynika to z art. 2 rozporządzenia nr 3295/94 i art. 16 rozporządzenia nr 1383/2003 w związku z art. 4 kodeksu celnego i odpowiednio art. 11 i 18 rzeczonych rozporządzeń, stanowiących ponadto, że kary, które mają być stosowane w przypadku naruszenia tych rozporządzeń powinny być skuteczne i odstraszające. Jest oczywiste, że zainteresowane podmioty nie mogą zostać wyłączone w taki sposób i nie mogą ponieść takich kar wyłącznie w oparciu o ryzyko wystąpienia oszustwa lub na podstawie fikcji, jaką zaproponowały spółka Philips i rząd belgijski.
- 70 W rezultacie, jak twierdzą słusznie rządy Zjednoczonego Królestwa i czeski, a także Komisja, właściwy organ w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty nie może uznać za „towary podrobione” i „towary pirackie” lub bardziej ogólnie „towary naruszające prawo własności intelektualnej”, towarów co do których organ celny powziął podejrzenie o naruszeniu prawa własności intelektualnej znajdującego zastosowanie w Unii, lecz względem których po badaniu co do istoty nie wykazano, że są przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii.
- 71 Co się tyczy środków dowodowych, jakimi powinien dysponować organ właściwy w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty w celu stwierdzenia, że towary będące imitacją lub kopią wprowadzone na obszar celnego Unii, lecz które nie zostały na tym

obszarze dopuszczone do swobodnego obrotu, mogą naruszać prawo własności intelektualnej znajdujące zastosowanie w Unii, należy stwierdzić, że takimi dowodami mogą w szczególności być sprzedaż towarów klientowi w Unii, oferta sprzedaży lub reklama skierowana do konsumenta w Unii, bądź też dokumenty lub korespondencja dotyczące danych towarów, z których wynika, że możliwe jest ich skierowanie do konsumentów w Unii.

72 Wykładni przyjętej w poprzednim punkcie dotyczącej ciężaru dowodu przed organem właściwym w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty nie podważają uwagi przedłożone Trybunałowi przez niektóre strony w postępowaniach przed sądami krajowymi i niektóre rządy, zgodnie z którymi każde odstępianie, z uwagi na ten wymóg dotyczący ciężaru dowodu, od zniszczenia towarów będących imitacją lub kopią, ujawnionych na obszarze celnym Unii zagraża skuteczności rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003 oraz pomija ponadto fakt, że w wielu sektorach handlu, w tym również w sektorze urządzeń elektrycznych, takie towary stanowią zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów.

73 Co się tyczy, po pierwsze, skuteczności wskazanych rozporządzeń, należy uznać, że skuteczność walki z nielegalnymi operacjami nie jest osłabiona z uwagi na fakt, że organ celny, który zajął towary jest zobowiązany odstąpić od tego działania w każdym przypadku, gdy organ właściwy w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty stwierdza, że nie zostało należycie udowodnione, iż towary są przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii.

74 Należy w tym względzie zauważyć, że zakończenie, dokonane na mocy rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003, zajęcia towarów nie oznacza w żadnym wypadku, że towary te wyjęte są następnie spod nadzoru celnego. Z art. 37 kodeksu celnego i przepisów wykonawczych do tego kodeksu wynika bowiem, że każdy etap zawieszającej procedury, takiej jak ta obejmująca tranzyt zewnętrzny, powinien być ściśle

nadzorowany i odnotowany przez organy celne państw członkowskich i każde znaczące odstępstwo względem danych wskazanych w zgłoszeniu celnym może prowadzić do podjęcia działań przez rzeczono organy w odniesieniu do tych towarów.

- 75 Przeszkodą w walce z nielegalnymi operacjami nie jest również okoliczność, stwierdzona już przez Trybunał, że właściciel prawa własności intelektualnej nie może zwrócić się do organu właściwego w zakresie rozstrzygnięcia co do istoty, jeżeli podmioty odpowiedzialne za obecność danych towarów na obszarze celnym Unii zataiły swą tożsamość (wyrok z dnia 14 października 1999 r. w sprawie C-223/98 Adidas, Rec. s. I-7081, pkt 27). Należy przypomnieć w tym względzie, że prawo celne Unii ustanawia zasadę, zgodnie z którą każdy towar, który ma zostać objęty procedurą celną, zostaje zgłoszony do tej procedury (wyrok z dnia 15 września 2011 r. w sprawie C-138/10 DP grup, Zb.Orz. s. I-8369, pkt 33). Jak wynika zatem z art. 59 kodeksu celnego i przepisów wykonawczych do tego kodeksu zgłoszenie, którego nie można zidentyfikować, z uwagi na fakt, że zatajone zostało w nim nazwisko lub adres zgłaszającego lub innego mającego znaczenie podmiotu powoduje, że zwolnienie towarów w celach określonych przez procedurę celną, o zastosowanie której wniesiono, nie może zostać skutecznie dokonane. Ponadto jeżeli brak wiarygodnych informacji o tożsamości lub adresie odpowiedzialnych podmiotów utrzymuje się, zgodnie z art. 75 tego kodeksu, można orzec o przepadku towarów.

- 76 Jeśli chodzi, po drugie, o zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, jakie stanowić mogą niekiedy produkty będące imitacją lub kopią, z akt sprawy i motywu 2 rozporządzenia nr 1383/2003 wynika, że zagrożenia te są obszernie udokumentowane i że ich występowanie jest uznane przez prawodawcę Unii. Ponadto jak zauważyły w szczególności spółka Nokia i rząd portugalski, względy ostrożności mogą przemawiać na rzecz natychmiastowego zajęcia towarów, co do których stwierdzono, że przedstawiają takie zagrożenie i to niezależnie od procedury celnej jaką zostały objęte. Kwestia bowiem, czy podmioty odpowiedzialne za wytwarzanie i dystrybucję tych towarów kierują je do konsumentów w Unii lub w państwach trzecich jest w takim kontekście pozbawiona znaczenia.

77 Należy jednak stwierdzić, że rozporządzenia nr 3295/94 i nr 1383/2003, o których wykładnię zwróciły się sądy krajowe, dotyczą wyłącznie zwalczania wprowadzania do Unii towarów naruszających prawa własności intelektualnej. W interesie skutecznego ograniczania zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, należy dodać, że uprawnienia i obowiązki organów celnych państw członkowskich względem towarów stanowiących takie zagrożenie powinny być oceniane na podstawie innych przepisów prawa Unii, takich jak art. 56, 58 i 75 kodeksu celnego.

78 W świetle ogółu powyższych uwag na przedłożone pytania należy odpowiedzieć, że wykładni rozporządzeń nr 3295/94 i nr 1383/2003 należy dokonywać w ten sposób, że:

- towary pochodzące z państwa trzeciego i stanowiące imitację produktu chronionego w Unii prawem znaku towarowego lub kopię produktu chronionego w Unii prawem autorskim, prawem pokrewnym lub wzorem nie mogą być uznane za „towary podrobione” lub „towary pirackie” w rozumieniu rzeczonych rozporządzeń wyłącznie z uwagi na fakt, że zostały one wprowadzone na obszar celny Unii w ramach procedury zawieszającej;

- towary te mogą natomiast naruszać wskazane prawo, a zatem zostać uznane za „towary podrobione” lub „towary pirackie”, jeżeli zostanie udowodnione, że są one przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii, przy czym taki dowód zostaje przedstawiony, w szczególności gdy okaże się, że wskazane towary zostały sprzedane klientowi w Unii lub były przedmiotem oferty sprzedaży bądź reklamy skierowanej do konsumentów w Unii lub też gdy z dokumentów lub korespondencji dotyczących tych towarów wynika, że możliwe jest skierowanie ich do konsumentów w Unii;

- aby organ właściwy w zakresie wydania rozstrzygnięcia co do istoty mógł skutecznie zbadać, czy taki dowód został przedstawiony oraz czy zaistniały inne okoliczności stanowiące o naruszeniu powołanego prawa własności intelektualnej, organ celny do którego zwrócono się z wnioskiem o podjęcie działania powinien, jeżeli tylko posiada poszlaki pozwalające podejrzewać, że doszło do wskazanego naruszenia, zawiesić zwolnienie rzeczonych towarów lub przystąpić do ich zajęcia oraz, że

- do poszlak tych można w szczególności zaliczyć: fakt, że nie zostało zgłoszone przeznaczenie towarów, podczas gdy zawieszająca procedura celna, o której zastosowanie wniesiono wymaga takiego zgłoszenia; brak szczegółowych lub wiarygodnych informacji co do tożsamości lub adresu producenta lub nadawcy towarów; brak współpracy z organami celnymi bądź też ujawnienie dokumentów lub korespondencji dotyczących danych towarów, które pozwalają przyjąć, że może nastąpić skierowanie ich do konsumentów w Unii.

W przedmiocie kosztów

- ⁷⁹ Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Wykładni rozporządzenia Rady (WE) nr 3295/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. ustanawiającego środki dotyczące wprowadzania do Wspólnoty i wywozu oraz powrotnego wywozu poza Wspólnotę towarów naruszających niektóre prawa własności intelektualnej, zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 241/1999

z dnia 25 stycznia 1999 r. oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1383/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. dotyczącego działań organów celnych skierowanych przeciwko towarom podejrzanym o naruszenie niektórych praw własności intelektualnej oraz środków podejmowanych w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono, że naruszyły takie prawa, należy dokonywać w ten sposób, że:

- towary pochodzące z państwa trzeciego i stanowiące imitację produktu chronionego w Unii Europejskiej prawem znaku towarowego lub kopię produktu chronionego w Unii prawem autorskim, prawem pokrewnym lub wzorem nie mogą być uznane za „towary podrobione” lub „towary pirackie” w rozumieniu rzeczonych rozporządzeń wyłącznie z uwagi na fakt, że zostały one wprowadzone na obszar celny Unii w ramach procedury zawieszającej;

- towary te mogą natomiast naruszać wskazane prawo, a zatem zostać uznane za „towary podrobione” lub „towary pirackie”, jeżeli zostanie udowodnione, że są one przeznaczone do wprowadzenia do obrotu w Unii Europejskiej, przy czym taki dowód zostaje przedstawiony, w szczególności gdy okaże się, że wskazane towary zostały sprzedane klientowi w Unii lub były przedmiotem oferty sprzedaży bądź reklamy skierowanej do konsumentów w Unii lub też gdy z dokumentów lub korespondencji dotyczących tych towarów wynika, że możliwe jest skierowanie ich do konsumentów w Unii;

- aby organ właściwy w zakresie wydania rozstrzygnięcia co do istoty mógł skutecznie zbadać, czy taki dowód został przedstawiony oraz czy zaistniały inne okoliczności stanowiące o naruszeniu powołanego prawa własności intelektualnej, organ celny do którego zwrócono się z wnioskiem o podjęcie działania powinien, jeżeli tylko posiada poszlaki pozwalające podejrzewać,

że doszło do wskazanego naruszenia, zawiesić zwolnienie rzeczonych towarów lub przystąpić do ich zajęcia oraz, że

- **do poszlak tych można w szczególności zaliczyć: fakt, że nie zostało zgłoszone przeznaczenie towarów, podczas gdy zawieszająca procedura celna, o której zastosowanie wniesiono, wymaga takiego zgłoszenia; brak szczegółowych lub wiarygodnych informacji co do tożsamości lub adresu producenta lub nadawcy towarów; brak współpracy z organami celnymi bądź też ujawnienie dokumentów lub korespondencji dotyczących danych towarów, które pozwalają przyjąć, że może nastąpić skierowanie ich do konsumentów w Unii Europejskiej.**

Podpisy